

2020Z05731

(ingezonden 27 maart 2020)

Vragen van het lid Leijten (SP) aan de staatssecretarissen van Financiën over morele corruptie bij de Belastingdienst door het stellen van een minimumbedrag voor het terugvorderen van toeslagen

1. Kunt u aangeven welke minimumbedragen voor het terugvorderen van toeslagen gehanteerd zijn door de Belastingdienst/Toeslagen? Kunt u dit aangeven per jaar dat de minimumbedragen gehanteerd zijn? (1)

Antwoord 1.

Algemeen

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat er destijds politiek breed steun was voor en vraag naar intensivering fraudebestrijding. De middelen hiervoor bij de Belastingdienst waren destijds beperkt vanwege taakstellingen. Wel heeft de Belastingdienst destijds zelf onderzoek gedaan wat de opbrengst zou zijn van inzet van extra personeel op het terrein van fraudebestrijding Toeslagen. Voorts is overleg gevoerd met de opdrachtgevende ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om te bezien of zij bereid waren de extra kosten van personeel bij Belastingdienst te dragen, omdat de "opbrengsten" (lagere programma uitgaven) bij de departementen neerslaat. De afspraken worden hieronder toegelicht.

Toelichting

Voor de gezamenlijke jaren 2013 en 2014, en voor de afzonderlijke kalenderjaren 2015 tot en met 2018 is destijds uitgegaan van een opbrengst van € 25 miljoen. Dit is in overeenstemming met de Memorie van Toelichting van de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit en met de toelichting op de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor 2014¹, waarin vermeld staat dat de uitvoeringskosten van de aanpak fraude bij Toeslagen (van EUR 25 mln per jaar) worden gedekt uit de besparing op de programma-uitgaven aan toeslagen.² De maatregelen zijn vervolgens ook aangekondigd in de brief van 10 mei³ en worden door de Belastingdienst en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geïmplementeerd. De kosten daarvan bedragen €25 miljoen voor de Belastingdienst en €8 miljoen voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en koninkrijksrelaties waarvan €3 mln. structureel kan worden ingezet voor de gemeenten, die met het GBA-loket een belangrijke rol hebben bij het signaleren van fraude. Als gevolg van de maatregelen worden besparingen verwacht bij de verschillende toeslaguitgaven. Op de programma-uitgaven voor kinderopvangtoeslag en huurtoeslag wordt een bedrag van € 33 miljoen structureel ingeboekt als dekking. De implementatie en realisatie van de maatregelen zijn intensief gemonitord worden, waarbij is afgesproken dat als de besparingen uiteindelijk lager uitvallen dan € 33 miljoen de kinderopvangtoeslag en de huurtoeslag hiervoor gecompenseerd worden door de Belastingdienst.

De bedragen die meetelden voor de monitoring van de opbrengst van de maatregelen bestonden uit de toeslagen die te hoog of onterecht aangevraagd bleken te zijn, en die nog niet uitbetaald waren. Als bij dit toezicht bleek dat een reeds uitbetaald bedrag teruggevorderd moest worden, werd dit niet meegerekend als opbrengst. Alleen de bedragen waarmee voorkomen werd dat te hoge uitbetalingen zouden worden gedaan werden meegerekend. Als uitgangspunt werd gehanteerd dat deze correcties eerder in het proces plaatsvonden, omdat zonder deze maatregelen de correctie anders had plaatsgevonden in de fase van het definitief toekennen. Dit aan het einde van het proces doen betekent dat het te hoge voorschot reeds uitbetaald zou zijn en daarom teruggevorderd zou moeten worden. Omdat dit door de maatregelen werd voorkomen werd bij benadering een inschatting gemaakt van het bedrag dat anders oninbaar zou zijn geweest en dit werd dan beschouwd als opbrengst van de maatregelen.

¹ Kamerstukken II 2013/14, 33 750 VII, nr. 2, Beleidsagenda (blz. 14 - 15) en Verdiepingsbijlage (blz. 52)

² Kamerstukken II 2013/14, 33 754, nr. 3

³ Kamerstukken II, 2012/13, 17 050, nr. 435

Deze werkwijze is toegelicht in de Nota naar aanleiding van het verslag bij de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit.⁴ Daarin staat toegelicht dat de fraudemaatregelen er toe zullen leiden dat ook onterechte aanvragen worden tegengehouden die niet als fraude te kwalificeren zijn. De opbrengsten zijn destijds gebaseerd op het bedrag dat door invoering van de maatregelen naar verwachting niet oninbaar wordt geleden terwijl dit naar verwachting wel was gebeurd indien de maatregelen niet zouden zijn ingevoerd. De nota geeft aan dat de verwachte besparing uiteindelijk gerealiseerd werd door bij het proces van voorlopig toekennen niet tot uitbetaling over te gaan indien sprake is van een verhoogd risico. De bedragen die niet zijn uitgekeerd hoeven daarom ook niet worden teruggevorderd. Bij het terugvorderen van onterecht toegekende toeslagen zit altijd een percentage dat niet meer terugkomt (oninbaarlijden).

2. Kunt u aangeven welke berekeningen ten grondslag hebben gelegen aan het 'terugverdienen' van extra personeel en een computersysteem? Kunt u deze 'business case Fraude' naar de Kamer sturen?

Antwoord 2.

[Wij beschikken over een versie 1.0 en 1.3. Nagegaan wordt nog bij C&F/FEZ/IRF/SZW welke versie naar de departementen is gestuurd en signaal dat een van deze ook aan TK is verstuurd. Nog geen antwoord van SZW ontvangen]

Wel beschikken wij over de passage zoals deze in de augustusbesluitvormingsbrief terecht is gekomen.

Maatregelen fraudebestrijding toeslagen

Door het kabinet worden extra maatregelen genomen om misbruik/fraude bij toeslagen tegen te gaan. Deze maatregelen zijn eerder aangekondigd in de brief van 10 mei (Tweede Kamer, vergaderjaar 2012–2013, 17 050, nr. 435) en worden door de Belastingdienst en BZK geïmplementeerd. De kosten bedragen 25 mln. voor de Belastingdienst en 8 mln. voor BZK waarvan 3 mln. structureel kan worden ingezet voor de gemeenten, die met het GBA-loket een belangrijke rol hebben bij het signaleren van fraude. Als gevolg van de maatregelen worden besparingen verwacht bij de verschillende toeslaguitgaven. Op de programma-uitgaven voor kinderopvangtoeslag en huurtoeslag wordt een bedrag van 33 mln. structureel ingeboekt als dekking. De implementatie en realisatie van de maatregelen zullen intensief gemonitord worden. Mochten de besparingen uiteindelijk lager uitvallen dan 33 mln. dan zullen de kinderopvangtoeslag en de huurtoeslag hiervoor gecompenseerd worden door de Belastingdienst.

Tabel budgettaire gevolgen fraudemaatregelen Toeslagen (in mln.)

	2013	2014	2015	2016	2017
Programma besparing fraudebestrijding					
Kinderopvangtoeslag	3	16,5	16,5	16,5	16,5
Huurtoeslag	3	16,5	16,5	16,5	16,5
Zorgtoeslag*					
totaal besparing programma-uitgaven	6	33	33	33	33
Apparaatsuitgaven					
Fraudebestrijding					
- Belastingdienst	0	25	25	25	25
- BZK (Logius en BPR)	3	5	5	5	5
- BZK (Stelpost gemeenten)	3	3	3	3	3
Totaal	6	33	33	33	33
Saldo (+ is saldoverbeterend)	0	0	0	0	0

* Bij de zorgtoeslag wordt structureel 2 mln. besparing op de programmauitgaven voorzien. Deze vallen onder het lastenkader.

⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33 754, nr. 7

3. Klopt het dat tot in 2018 gewerkt is met het hanteren van een minimumbedrag dat koste wat kost gehaald moest worden? Zo ja, tot welke gevolgen heeft dit in dat jaar geleid – als het gaat om het aantal bezwaren en achterstanden van behandeling van bezwaren?

Antwoord 3.

Toeslagen streeft naar de realisatie van uiteenlopende doelstellingen die onder meer liggen op de gebieden van rechtmatige toekenning, klantgerichte dienstverlening en doelmatige uitvoering. De doelstellingen en kritische prestatie indicatoren (kpi's) zijn vastgelegd in jaarcontracten tussen Belastingdienst en Toeslagen, en de belangrijkste indicatoren zijn opgenomen in de begroting van het ministerie van Financiën. In de jaarcontracten over de jaren vanaf 2014 en verder heeft de realisatie van de opbrengst van € 25 miljoen geen deel uitgemaakt van de managementafspraken binnen de Belastingdienst of van de kpi's in het jaarcontract. De budgettoedeling binnen de Belastingdienst aan Toeslagen is evenmin afhankelijk gemaakt van de gemeten opbrengst.

In het antwoord op vraag 8 wordt ingegaan op het aantal ontvangen bezwaren en de tijdige afdoening van bezwaren.

4. Erkent u dat het opsporen van fraude ook moet plaatsvinden als het opsporen meer kost dan het oplevert? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4.

In de brief van 10 mei 2013 heeft mijn ambtsvoorganger reeds de maatregelen aangekondigd die in de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit zijn opgenomen. De business case is gemaakt na deze brief van 10 mei 2013. De achtergrond van het opstellen van de business case en van de afspraak over het monitoren van de opbrengsten is gelegen in het zoeken naar budgettaire dekking voor de extra uitvoeringskosten van het toezicht door Toeslagen zoals opgenomen in de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit. De vraag die daarbij centraal stond was niet de vraag of toezicht uitgevoerd zou worden, maar of in het toezicht van Toeslagen extra middelen beschikbaar zouden komen om eerder in het proces toezicht uit te oefenen zodat een deel van de grote terugvorderingen bij het definitief toekennen voorkomen zou kunnen worden. Ook vóór de invoering van de genoemde wet voerde Toeslagen toezicht uit, maar dat vond doorgaans plaats op een later moment met alle risico's van dien. Dit leidde tot de constatering dat, indien als gevolg van onbewuste of bewuste fouten van aanvragers een te hoog voorschot uitbetaald was, het uitbetaalde voorschot teruggehaald moest worden met als gevolg oninbare vorderingen. De kans op oninbare vorderingen kon bij controle vroeger in het proces worden verkleind.

5. Is het juist om te veronderstellen dat er door het moeten halen van een minimumbedrag bepaalde groepen met hoge toeslagen harder zijn aangepakt dan mensen met andere toeslagen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5.

De hoogte van de toekenning, van de onderliggende grondslagen of van de mutatie daarin, is een indicator die van belang is in het toezicht en voor de selectie van kinderopvangtoeslagen en huurtoeslagen omdat er een verhoogd risico is. Hogere toekenningen komen daardoor eerder in aanmerking voor toezicht en daardoor is er een grotere kans dat iemand die een hoge aanvraag indient gevraagd wordt deze aanvraag met bewijsstukken te onderbouwen.

6. Is er door het halen van het minimumbedrag mogelijk 'institutioneel vooringenomen' handelen ontstaan richting ouders die verweten werd onterecht kinderopvangtoeslag te hebben gekregen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 6.

De Commissie Uitvoering Toeslagen beschrijft de 'institutionele vooringenomenheid' in de context van een vermoeden van onrechtmatig handelen van een gastouderbureau, waarbij individuele kinderopvangtoeslagen gerelateerd aan dit gastouderbureau vanuit ditzelfde vermoeden behandeld zijn. Dit is niet vergelijkbaar met de uitvoering van het toezicht waarvan de opbrengsten gemeten werden met het oog op de nagestreefde opbrengst van € 25 miljoen. Reeds vanaf de invoering van de maatregelen in 2013 is duidelijk dat een 'hoog risico' wijst op een verhoogde kans dat een aanvraag of mutatie fouten of onjuistheden bevat, wat tegelijkertijd inhoudt dat bij de uitvoering van het toezicht zal blijken dat een deel van de getoetste aanvragen of mutaties volledig of grotendeels juist is. Over de afgelopen jaren is ongeveer 8% van de aanvragen en mutaties die op grond van verhoogd risico geselecteerd zijn voor toezicht, naar boven bijgesteld omdat bij het toezicht bleek dat de aanvrager recht had op een hoger bedrag dan uit zijn initiële aanvraag of mutatie volgde. De hogere toekenningen zijn niet in mindering gebracht op de gemeten opbrengst.

7. Kunt u aangeven welke redenen ten grondslag hebben gelegen aan het staken van het werken met een minimumbedrag dat opgehaald moest worden met de fraude-opsporing? Kunt u aangeven wie dit besluit heeft genomen?

Antwoord 7.

In 2018 heeft de Belastingdienst aangegeven dat de opbrengst van € 25 miljoen voor dat jaar niet gehaald zou gaan worden. Daarbij is opgemerkt dat naarmate onjuiste aanvragen aan de voorkant voorkomen worden, de gemeten opbrengst afneemt. De voor toezicht geselecteerde aanvragen leidden minder vaak dan voorheen tot een correctie. Ook heeft de Belastingdienst als gevolg van de krapte op de arbeidsmarkt voorrang moeten geven aan andere werkzaamheden, onder meer omdat daarvoor wettelijke termijnen kunnen gelden. Ook is geconcludeerd dat van de afgesproken rekenregels voor de bepaling van de opbrengst een onjuiste prikkel uitgaat: omdat alleen de voorkomen uitbetaling van onterecht of te hoog aangevraagde voorschotten voor het restant van het lopende toeslagjaar in aanmerking werd genomen, leidde toezicht aan het begin van het jaar tot een hogere opbrengst dan toezicht dat later in het jaar uitgevoerd werd. Dit terwijl toezicht later in het jaar er ook voor kan zorgen dat de voorschottoekenning voor het volgende toeslagjaar goed is. Het besluit om te stoppen met de monitoring van de opbrengst is genomen in een ambtelijk overleg tussen het ministerie van Financiën en de ministeries die beleids- en budgetverantwoordelijk zijn voor de verschillende toeslagen.

8. Hoe vaak heeft de Belastingdienst/Toeslagen te maken gehad met achterstanden bij bezwaren en beroep en wat is er met die achterstanden gebeurd? Kunt u hiervan een eerlijk overzicht geven?

In de jaren vanaf 2013 tot en met 2019 heeft Toeslagen in 2015 en 2016 de streefwaarde van 90 – 95% voor het binnen Awb-termijn afdoen van bezwaren tegen definitieve toekenningen niet gehaald.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ontvangen	59.200	89.900	76.800	73.200	37.600	29.300	24.600
Afgedaan binnen Awb-termijn	98%	94%	85%	83%	96%	94%	92%

De oorzaak van de niet-tijdige afhandeling van bezwaren hield enerzijds verband met een gebrek aan capaciteit en anderzijds met de grotere hoeveelheid ontvangen bezwaren. In 2014 en 2015 heeft Toeslagen te maken gehad met een grotere instroom van bezwaren, die samenhang met de versnelling van het definitief toekennen. Deze toenemende voorraad is niet tijdig weggewerkt doordat onvoldoende is gestuurd op de selectie van te behandelen bezwaren en op correcte uitvoering van de verdagingen. Vanaf de laatste viermaandsperiode van 2015 is dit aangepakt en zijn (tijdelijk) extra middelen ingezet. In 2016 is gekozen voor twee sporen. Met extra capaciteitsinzet is

de oude voorraad zoveel mogelijk afgebouwd. Bij de nieuwe instroom was tijdige afdoening leidend. Over heel 2016 gezien was het niet realiseren van de norm voor de afwikkeling voor bezwaren binnen de Awb-termijn het gevolg van het afhandelen van de oude voorraad van vóór 2016. De nieuwe instroom werd wel in lijn met de norm voor tijdige afwikkeling afgehandeld. In 2019 zijn voorraden bezwaren gestegen, en is het aandeel bezwaren dat binnen Awb-termijn is afgedaan gedaald. Daardoor is Toeslagen het jaar 2020 begonnen met achterstanden. [Verwijzing naar plan van aanpak.]

Voor beroepszaken heeft Toeslagen de afgelopen jaren maximaal gebruik moeten maken van de mogelijkheid verweerschriften minimaal elf dagen voor een zitting in te dienen, waardoor niet voldaan wordt aan de termijn van vier weken na ontvangst van het beroepsschrift. Toeslagen voldoet voor het indienen van de inventarislijst en dossierstukken voor een deel van de zaken aan deze termijn. Door personeelsverloop is begin 2019 een verder capaciteitstekort ontstaan. Dit is onder meer tegengegaan door ervaren, naar andere functies binnen de Belastingdienst vertrokken medewerkers te vragen tijdelijk verweerschriften te schrijven voor Toeslagen en/of Toeslagen op zittingen te vertegenwoordigen, en gelijktijdig nieuw personeel te werven.

9. Zijn er meer onderdelen binnen de Belastingdienst die moesten voldoen aan minimumnormen? Zo ja, welke zijn of waren dit?

Antwoord 9.

In hoofdstuk IX van de rijksbegroting is in het hoofdstuk Toezicht als KPI de opbrengst van een aantal correctieposten opgenomen. Daarnaast zijn er afspraken binnen de Belastingdienst over de inzet van capaciteit (norm voor tijdsbesteding).

De FIOD kent in beperkte mate dwingende normeringen bij zijn opsporingsactiviteiten. De afgelopen jaren is bij een aantal extra investeringen in de aanpak van fraude een return on investment afgesproken (afpakken van crimineel verworven vermogen). De daarmee samenhangende incassodoelstellingen bedragen in totaal € 128,3 mln opbrengst per jaar. Daarbij wordt opgemerkt dat de realisatie van de incasso mede afhankelijk is van het Openbaar Ministerie (eventuele schikkingen en transacties) en de uitkomsten van rechtszittingen.

(1) RTL nieuws: <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/artikel/5071066/belastingdienst-toeslagenaffaire-van-huffelen>

Trouw: <https://www.trouw.nl/economie/de-belastingdienst-bepaalde-vooraf-hoeveel-fraudebestrijding-moest-opleveren~be1fb9c9/>

Vragen van het lid Leijten (SP) aan de minister-president over de in 2013 ingezette fraudemaatregelen door het kabinet naar aanleiding van de morele corruptie door targets bij de Belastingdienst en de relatie met de Ministeriele commissie aanpak fraude

1. Hoe reageert u op het oordeel van de Adviescommissie uitvoering toeslagen over het feit dat toezicht en fraudebestrijding bij de Belastingdienst 'zichzelf moest terugverdienen' en dat dit een vorm van morele corruptie is? (1)

Antwoord. 1

In de brief van 10 mei 2013 heeft mijn ambtsvoorganger maatregelen aangekondigd die in de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit zijn opgenomen. De business case is gemaakt na deze brief van 10 mei 2013. De achtergrond van het opstellen van de business case en van de afspraak over het monitoren van de opbrengsten is gelegen in het zoeken naar budgettaire dekking voor de extra uitvoeringskosten van het toezicht door Toeslagen zoals opgenomen in de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit. De vraag die daarbij centraal stond was niet de vraag of toezicht uitgevoerd zou worden, maar of in het toezicht van Toeslagen extra middelen beschikbaar zouden komen om eerder in het proces toezicht uit te oefenen zodat een deel van de grote terugvorderingen bij het definitief toekennen voorkomen zou kunnen worden. Ook vóór de invoering van de genoemde wet voerde Toeslagen toezicht uit, maar dat vond doorgaans plaats op een later moment met alle risico's van dien. Dit leidde tot de constatering dat, indien als gevolg van onbewuste of bewuste fouten van aanvragers een te hoog voorschot uitbetaald was, het uitbetaalde voorschot teruggehaald moest worden met als gevolg oninbare vorderingen. De kans op oninbare vorderingen kon bij controle vroeger in het proces worden verkleind. Deze werkwijze is ontstaan in een tijdsgewricht waarin bezuinigingen en de focus op fraudebestrijding hoog op de politieke agenda stonden. Daarbij heeft de focus gelegen op het in een zo vroeg mogelijk stadium voorkomen van grote terugvorderingen. Voorkomen is beter dan genezen en ik snap de beweging om dit zo vroeg mogelijk in het proces te doen. Met de kennis van nu was het beter geweest om dat niet te koppelen aan resultaatafspraken.

2. Kunt u aangeven welke afspraken in 2013 precies zijn gemaakt over het aanpakken van fraude en het mechanisme dat ze de inzet moesten terugverdienen?

Antwoord 2.

Algemeen

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat er destijds politiek breed steun was voor en vraag naar intensivering fraudebestrijding. De middelen hiervoor bij de Belastingdienst waren destijds beperkt vanwege taakstellingen. Wel heeft de Belastingdienst destijds zelf onderzoek gedaan wat de opbrengst zou zijn van inzet van extra personeel op het terrein van fraudebestrijding Toeslagen. Voorts is overleg gevoerd met de opdrachtgevende ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om te bezien of zij bereid waren de extra kosten van personeel bij Belastingdienst te dragen, omdat de "opbrengsten" (lagere programma uitgaven) bij de departementen neerslaat. De afspraken worden hieronder toegelicht.

Toelichting

Voor de gezamenlijke jaren 2013 en 2014, en voor de afzonderlijke kalenderjaren 2015 tot en met 2018 is destijds uitgegaan van een opbrengst van € 25 miljoen. Dit is in overeenstemming met de Memorie van Toelichting van de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit en met de toelichting op de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor 2014, waarin vermeld staat dat de uitvoeringskosten van de aanpak fraude bij Toeslagen (van EUR 25 mln per jaar) worden gedekt uit de besparing op de programma-uitgaven aan toeslagen. De maatregelen zijn vervolgens ook aangekondigd in de brief van 10 mei en worden door de Belastingdienst en het

ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geïmplementeerd. De kosten daarvan bedragen €25 miljoen voor de Belastingdienst en €8 miljoen voor het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties waarvan €3 mln. structureel kan worden ingezet voor de gemeenten, die met het GBA-loket een belangrijke rol hebben bij het signaleren van fraude. Als gevolg van de maatregelen worden besparingen verwacht bij de verschillende toeslaguitgaven. Op de programma-uitgaven voor kinderopvangtoeslag en huurtoeslag wordt een bedrag van € 33 miljoen structureel ingeboekt als dekking. De implementatie en realisatie van de maatregelen zijn intensief gemonitord worden, waarbij is afgesproken dat als de besparingen uiteindelijk lager uitvallen dan € 33 miljoen de kinderopvangtoeslag en de huurtoeslag hiervoor gecompenseerd worden door de Belastingdienst.

De bedragen die meetelden voor de monitoring van de opbrengst van de maatregelen bestonden uit de toeslagen die te hoog of onterecht aangevraagd bleken te zijn, en die nog niet uitbetaald waren. Als bij dit toezicht bleek dat een reeds uitbetaald bedrag teruggevorderd moest worden, werd dit niet meegerekend als opbrengst. Alleen de bedragen waarmee voorkomen werd dat te hoge uitbetalingen zouden worden gedaan werden meegerekend. Als uitgangspunt werd gehanteerd dat deze correcties eerder in het proces plaatsvonden, omdat zonder deze maatregelen de correctie anders had plaatsgevonden in de fase van het definitief toekennen. Dit aan het einde van het proces doen betekent dat het te hoge voorschot reeds uitbetaald zou zijn en daarom teruggevorderd zou moeten worden. Omdat dit door de maatregelen werd voorkomen werd bij benadering een inschatting gemaakt van het bedrag dat anders oninbaar zou zijn geweest en dit werd dan beschouwd als opbrengst van de maatregelen.

Deze werkwijze is toegelicht in de Nota naar aanleiding van het verslag bij de Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit. Daarin staat toegelicht dat de fraudemaatregelen er toe zullen leiden dat ook onterechte aanvragen worden tegengehouden die niet als fraude te kwalificeren zijn. De opbrengsten zijn destijds gebaseerd op het bedrag dat door invoering van de maatregelen naar verwachting niet oninbaar wordt geleden terwijl dit naar verwachting wel was gebeurd indien de maatregelen niet zouden zijn ingevoerd. De nota geeft aan dat de verwachte besparing uiteindelijk gerealiseerd werd door bij het proces van voorlopig toekennen niet tot uitbetaling over te gaan indien sprake is van een verhoogd risico. De bedragen die niet zijn uitgekeerd hoeven daarom ook niet worden teruggevorderd. Bij het terugvorderen van onterecht toegekende toeslagen zit altijd een percentage dat niet meer terugkomt (oninbaarlijden).

3. Welke wetenschappelijke basis of welke adviezen lagen ten grondslag aan deze wijze van fraude opsporen? Kunt u deze naar de Kamer sturen?

Antwoord 3.

[Wij beschikken over een versie 1.0 en 1.3. Nagegaan wordt nog bij C&F/FEZ/IRF/SZW welke versie naar de departementen is gestuurd en signaal dat een van deze ook aan TK is verstuurd. Nog geen antwoord van SZW ontvangen]

Wel beschikken wij over de passage zoals deze in de augustusbesluitvormingsbrief terecht is gekomen.

Maatregelen fraudebestrijding toeslagen

Door het kabinet worden extra maatregelen genomen om misbruik/fraude bij toeslagen tegen te gaan. Deze maatregelen zijn eerder aangekondigd in de brief van 10 mei (Tweede Kamer, vergaderjaar 2012–2013, 17 050, nr. 435) en worden door de Belastingdienst en BZK geïmplementeerd. De kosten bedragen 25 mln. voor de Belastingdienst en 8 mln. voor BZK waarvan 3 mln. structureel kan worden ingezet voor de gemeenten, die met het GBA-loket een belangrijke rol hebben bij het signaleren van fraude. Als gevolg van de maatregelen worden besparingen verwacht bij de verschillende toeslaguitgaven. Op de programma-uitgaven voor kinderopvangtoeslag en

huurtoeslag wordt een bedrag van 33 mln. structureel ingeboekt als dekking. De implementatie en realisatie van de maatregelen zullen intensief gemonitord worden. Mochten de besparingen uiteindelijk lager uitvallen dan 33 mln. dan zullen de kinderopvangtoeslag en de huurtoeslag hiervoor gecompenseerd worden door de Belastingdienst.

Tabel budgettaire gevolgen fraudemaatregelen Toeslagen (in mln.)

	2013	2014	2015	2016	2017
Programma besparing fraudebestrijding					
<i>Kinderopvangtoeslag</i>	3	16,5	16,5	16,5	16,5
<i>Huurtoeslag</i>	3	16,5	16,5	16,5	16,5
<i>Zorgtoeslag*</i>					
totaal besparing programma-uitgaven	6	33	33	33	33
Apparaatsuitgaven					
<i>Fraudebestrijding</i>					
- Belastingdienst	0	25	25	25	25
- BZK (Logius en BPR)	3	5	5	5	5
- BZK (Stelpost gemeenten)	3	3	3	3	3
Totaal	6	33	33	33	33
Saldo (+ is saldoverbeterend)	0	0	0	0	0

* Bij de zorgtoeslag wordt structureel 2 mln. besparing op de programmauitgaven voorzien. Deze vallen onder het lastenkader.

4. Is het besluit voor het werken met een 'business case', waarmee bepaalde investeringen in toezicht terugverdiend moesten worden, breder ingezet bij de Rijksoverheid als gevolg van de afspraken uit 2013? Kunt u uw antwoord toelichten? (2)

Antwoord 4.

AZ kijkt naar voorbeelden die bekend zijn. Gebruik van BC is niet ongebruikelijk.

5. Kunt u aangeven of de gekozen aanpak om fraudeopsporing zichzelf te laten terug betalen onderdeel is geweest van overleg en besluitvorming van de Ministeriële Commissie Aanpak Fraude? Zo ja, kunt u aangeven wat er besproken en besloten is op welk moment?

Antwoord 5.

AZ heeft aangegeven dat wij donderdag 16 april een antwoord kunnen verwachten.

(1) Omzien in verwondering 2, Eindadvies, Adviescommissie uitvoering toeslagen. Bijlage bij Kamerstuk 31066, nr. 608.

(2) RTL nieuws: <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/artikel/5071066/belastingdienst-toeslagenaffaire-van-huffelen>

Trouw: <https://www.trouw.nl/economie/de-belastingdienst-bepaalde-vooraf-hoeveel-fraudebestrijding-moest-opleveren~be1fb9c9/>